

TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ TP. HỒ CHÍ MINH
UNIVERSITY OF ECONOMICS HO CHI MINH CITY

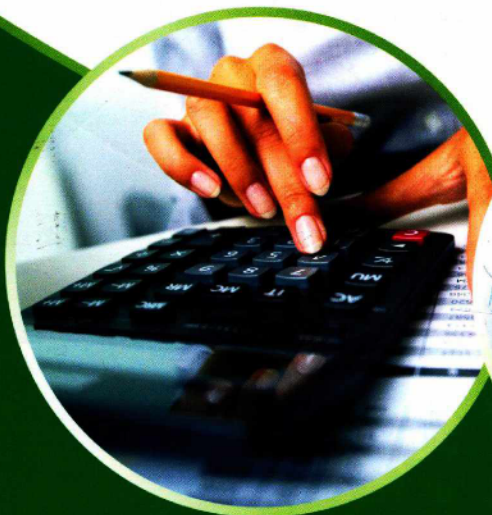
KHOA KẾ TOÁN
BỘ MÔN KẾ TOÁN TÀI CHÍNH

Giáo Trình

KẾ TOÁN TÀI CHÍNH - Quyển 1

TÁI BẢN LẦN 6

*Đã cập nhật theo Luật Kế toán (số 88/2015/QH13 ngày 20/11/2015
và Chế độ Kế toán doanh nghiệp Thông tư 200/2014/TT-BTC ngày 22/12/2014)*

NHÀ XUẤT BẢN KINH TẾ TP. HỒ CHÍ MINH

Năm 2017

KTTG - Quyển 1 - 4006

Mã Code

Số Serial

TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ TP. HỒ CHÍ MINH
UNIVERSITY OF ECONOMICS HO CHI MINH CITY

KHOA KẾ TOÁN
BỘ MÔN KẾ TOÁN TÀI CHÍNH

Giáo Trình

KẾ TOÁN TÀI CHÍNH - Quyển 1

TÁI BẢN LẦN 6

*Đã cập nhật theo Luật Kế toán (số 88/2015/QH13 ngày 20/11/2015
và Chế độ Kế toán doanh nghiệp Thông tư 200/2014/TT-BTC ngày 22/12/2014)*

Tập thể tác giả biên soạn

Chủ biên: PGS.TS. Nguyễn Xuân Hưng

Đồng chủ biên: ThS. Phan Thị Thu Hà

TS. Nguyễn Thị Kim Cúc

ThS. Đặng Ngọc Vàng

PGS.TS. Bùi Văn Dương

PGS.TS. Hà Xuân Thạch

TS. Nguyễn Ngọc Dung

NHÀ XUẤT BẢN KINH TẾ TP. HỒ CHÍ MINH

Năm 2017

LỜI NÓI ĐẦU

Ngày nay, thương mại và dịch vụ nói chung, dịch vụ kế toán, kiểm toán nói riêng đã trở thành ngành kinh tế quan trọng, thu hút sự quan tâm của nhiều quốc gia, nhất là các nước phát triển. Trong công cuộc đổi mới và hội nhập quốc tế, Việt Nam đã nhận thức rõ việc phải chủ động hội nhập kinh tế quốc tế nhằm gắn kết nền kinh tế và thị trường trong nước với nền kinh tế khu vực và thế giới. Quá trình hội nhập này được thực hiện thông qua các nỗ lực tự do hoá và mở cửa các lĩnh vực trong đó có lĩnh vực về thương mại dịch vụ, đặc biệt là thị trường dịch vụ kế toán.

Với mục tiêu hình thành cộng đồng kinh tế Asean (AEC) vào cuối năm 2015 và cũng để đảm bảo sự tự do hoá trong việc di chuyển các nguồn lực tài chính trong khu vực, giữa khu vực với các quốc gia còn lại trên thế giới yêu cầu khuôn khổ pháp lý kế toán, kiểm toán của các quốc gia phải tương đối thống nhất với nhau. Theo lộ trình này Thủ tướng Chính phủ đã ký quyết định số 480/2013/QĐ-TTg phê duyệt chiến lược kế toán - kiểm toán đến năm 2020, tầm nhìn 2030. Mục tiêu của Chiến lược nhằm xây dựng và phát triển một hệ thống khuôn khổ pháp lý về kế toán, kiểm toán trên cơ sở nghiên cứu, tiếp thu về cơ bản các thông lệ quốc tế vào điều kiện cụ thể của Việt Nam, tạo môi trường pháp lý đầy đủ, chặt chẽ, phù hợp để thúc đẩy hoạt động kế toán, kiểm toán phát triển, đồng thời để quản lý chặt chẽ, nâng cao chất lượng, đạo đức nghề nghiệp cho những người hành nghề kế toán và kiểm toán.

Hướng đến các mục tiêu trên, các trường đại học, các tổ chức đào tạo phải cải tiến và đổi mới toàn diện phương thức đào tạo cho phù hợp với mục tiêu đào tạo, đảm bảo tính hiện đại, phù hợp với tiến trình hội nhập khu vực và quốc tế, đặc biệt quan tâm cách thức đào tạo theo hướng tích cực và chủ động cả với giảng viên và học viên. Đồng thời, phải đổi mới giáo trình ... phổ biến, đào tạo chuẩn mực kế toán, kiểm toán để ngay từ khi còn là sinh viên đã có thể làm quen và nắm vững các thuật ngữ, khái niệm mới, quy định trong các chuẩn mực của Việt Nam, cũng như các nguyên tắc và thông lệ Kế toán quốc tế để thuận lợi trong việc áp dụng và thực hành các chuẩn mực sau này.

Trên cơ sở mục đích và yêu cầu đổi mới như trên, Bộ môn Kế toán tài chính chúng tôi đã tổ chức biên soạn lại Giáo trình Kế toán tài chính. Theo đó, lần xuất bản này chúng tôi cập nhật các vấn đề đổi mới trong các văn bản pháp lý về kế toán, đặc biệt là Luật Kế toán (luật số 88/2015/QH13 ngày 20/11/2015) và Chế độ Kế toán doanh nghiệp (Thông tư 200/2014/TT-BTC ngày 22/12/2014); Thông tư 53/2016/TT-BTC ngày 21/3/2016).

Giáo trình Kế toán tài chính được biên soạn với những mục tiêu và nguyên tắc sau đây:

Mục tiêu:

- Tiếp cận các vấn đề theo hướng phù hợp với thông lệ quốc tế, đồng thời gắn với môi trường kế toán ở Việt Nam.
- Giúp cho người đọc hiểu và vận dụng được những kiến thức về hệ thống kế toán tài chính trong các doanh nghiệp theo nhiều cấp độ khác nhau.

Nguyên tắc:

- Giúp cho người đọc có thể tự học và có khả năng xử lý linh hoạt trong nhiều tình huống.
- Gắn với tình hình thực tế của Việt Nam nhưng không chỉ đơn thuần trình bày bút toán ghi sổ, mà cần đi sâu vào các nguyên tắc kế toán, phân tích và giải thích nội dung của vấn đề.
- Có tham khảo cách viết giáo trình của các nước phát triển trên thế giới.

Cấu trúc bộ giáo trình Kế toán tài chính:

Trọn bộ giáo trình Kế toán tài chính bao gồm:

- Bộ sách giáo trình Kế toán tài chính gồm 3 quyển;
- Các tiện ích về kiểm tra câu hỏi trắc nghiệm, bài tập, tài liệu chuyên ngành,... trên website: www.kttc-testonline.edu.vn do chính Bộ môn xây dựng

Bộ sách Giáo trình Kế toán tài chính (3 quyển) có tất cả 24 chương, được chia thành 2 cấp độ:

- ❖ Kế toán tài chính cơ bản được trình bày trong 1 quyển (**Kế toán tài chính - Quyển 1**) – Áp dụng cho lớp chuyên ngành Kế toán, Kiểm toán và các lớp khác.
- ❖ Kế toán tài chính nâng cao gồm 2 quyển (**Kế toán tài chính - Quyển 2 và Kế toán tài chính - Quyển 3**) –Áp dụng cho các lớp chuyên ngành Kế toán, Kiểm toán sau khi học xong phần cơ bản.

Mỗi chương sẽ trình bày các đề mục sau đây:

1. Mục tiêu của chương
2. Nội dung
3. Tóm tắt
4. Khái niệm và thuật ngữ
5. Bài tập tình huống

Giáo trình **Kế toán tài chính - Quyển 1** này gồm có 7 chương, được biên soạn bởi các Giảng viên trong Bộ môn Kế toán tài chính như sau:

Chương	Người viết
1. Tổng quan về Kế toán tài chính	PGS.TS Bùi Văn Dương ThS. Phan Thị Thu Hà
2. Kế toán tiền và các khoản phải thu	ThS. Phan Thị Thu Hà PGS.TS Nguyễn Xuân Hưng
3. Kế toán hàng tồn kho	PGS.TS Bùi Văn Dương
4. Kế toán tài sản cố định	ThS. Đặng Ngọc Vàng
5. Kế toán nợ phải trả	TS. Nguyễn Thị Kim Cúc
6. Kế toán vốn chủ sở hữu	TS. Nguyễn Ngọc Dung
7. Kế toán hoạt động thương mại và xác định kết quả kinh doanh	PGS.TS Hà Xuân Thạch

Sự ra đời của Bộ giáo trình Kế toán tài chính là kết quả của những nỗ lực và phấn đấu không ngừng của tập thể Thầy Cô trong Bộ môn, cũng như của Ban biên tập. Chúng tôi hy vọng rằng Giáo trình này sẽ đáp ứng được yêu cầu học tập, nghiên cứu và thực hành kế toán, góp phần nâng cao chất lượng và vị thế nghề nghiệp kế toán - kiểm toán, thúc đẩy sự phát triển và khả năng hội nhập quốc tế của hệ thống kế toán - kiểm toán Việt Nam.

Trong quá trình biên soạn cho lần xuất bản này, chúng tôi đã cố gắng rất nhiều nhằm đảm bảo giá trị khoa học của Giáo trình nhưng chắc không tránh khỏi những khiếm khuyết nhất định. Mong quý vị lượng thứ và có những ý kiến đóng góp cụ thể để chúng tôi có thể khắc phục những nhược điểm còn tồn tại và nâng cao chất lượng của Giáo trình. Xin chân thành cảm ơn và trân trọng kính chào.

Thay mặt tập thể Giảng viên Bộ môn Kế toán Tài chính và Ban biên tập.

TS. Nguyễn Thị Kim Cúc
Trưởng Bộ môn Kế toán tài chính

HƯỚNG DẪN SỬ DỤNG SÁCH

Tiêu chí viết giáo trình

Khi tiến hành viết Giáo trình Kế toán tài chính, chúng tôi đã đề ra một số tiêu chí như sau:

- Tham khảo cách viết giáo trình trên thế giới, trong đó chủ yếu là giáo trình kế toán tài chính của Mỹ, chất lọc những nội dung phù hợp với bối cảnh thực tế của hệ thống kế toán Việt Nam hiện nay.
- Cách trình bày phải đơn giản dễ hiểu để giúp cho người đọc có thể tự học, hiểu được các nội dung cơ bản của hệ thống kế toán tài chính nói chung và các quy định cụ thể của kế toán Việt Nam hiện nay nói riêng.
- Để đạt được các tiêu chí này thì khi viết, chúng tôi cố gắng đi sâu vào việc phân tích bản chất của các nghiệp vụ kinh tế mà kế toán phải ghi chép phản ánh, ảnh hưởng của nghiệp vụ đến các đối tượng cụ thể của kế toán, các chứng từ thủ tục, và quá trình ghi chép vào sổ sách kế toán.
- Khi đã hiểu rõ bản chất và ảnh hưởng của các nghiệp vụ, việc ghi chúng vào tài khoản theo nguyên tắc ghi kép người học sẽ vận dụng những kiến thức cơ bản đã nghiên cứu trong học phần Nguyên lý kế toán để hiểu được bút toán ghi chép cho nghiệp vụ.
- Cuối mỗi chương, trong phần tóm tắt, chúng tôi sẽ điểm lại những nội dung chính đã trình bày, giới hạn phạm vi, nêu ra những nội dung nào chưa được đề cập trong chương này sẽ được trình bày ở các phần khác.

Đối tượng sử dụng giáo trình

Giáo trình này được viết trên cơ sở giả định người đọc đã có những kiến thức cơ bản về Nguyên lý kế toán và tiếp tục tìm hiểu về hệ thống kế toán tài chính.

Đây là quyển sách nằm trong bộ sách gồm 3 quyển được biên soạn trên cơ sở tham khảo tài liệu giảng dạy kế toán của một số nước tiên tiến như Mỹ, Anh... có kết cấu khác với các tài liệu giảng dạy kế toán hiện hành nhằm giúp sinh viên có đủ điều kiện chủ động trong việc học tập, nâng cao khả năng vận dụng kiến thức đã học vào thực tế, giúp cho các giảng viên thuận lợi trong việc thay đổi phương pháp giảng dạy, nâng cao chất lượng đào tạo.

Những nội dung trong quyển 1 (gồm 7 chương) của bộ sách này có liên quan đến hầu hết các vấn đề về kế toán mà các sinh viên chuyên ngành kinh tế nên nghiên cứu để có thể đọc và hiểu được các thông tin tài chính trên báo cáo của kế toán. Mục đích của chúng tôi là chỉ đưa ra những nội dung cơ bản và trình bày chúng một cách đơn giản, dễ hiểu.

Đối với sinh viên chuyên ngành kế toán, kiểm toán thì cần phải tìm hiểu thêm những quy định cụ thể hơn trong phần phụ lục của các chương và chế độ kế toán hiện hành để có được các nền tảng kiến thức chuyên sâu và đọc thêm 2 quyển trong phần nâng cao của bộ sách này để thực hành được công tác kế toán trong các doanh nghiệp.

Đối với giảng viên

Với tiêu chí viết sách là để người đọc có thể tự học, nên khi phụ trách môn học này, giảng viên cần xác định trước phạm vi, giới hạn sẽ trình bày của từng chương, phân bố thời gian lên lớp, những phần nào yêu cầu sinh viên tự đọc, tự nghiên cứu thêm trong những văn bản pháp quy của kế toán nào để có thể làm được các câu hỏi trắc nghiệm, tình huống được đề cập sau mỗi chương. Việc này cần phổ biến cho sinh viên ngay từ đầu môn học.

Tài liệu hỗ trợ cho sinh viên nghiên cứu các nội dung là: Luật kế toán, Hệ thống chuẩn mực kế toán, Thông tư hướng dẫn chuẩn mực, Chế độ kế toán doanh nghiệp và các văn bản dưới luật khác. Ngoài ra còn tham khảo quy định của các ngành khác có liên quan đến công tác kế toán như văn bản về chính sách thuế, chính sách tài chính,...

1. Sách này chỉ trình bày những nội dung kế toán tài chính cơ bản nhất nhằm giúp sinh viên bước đầu làm quen với kế toán tài chính, do đó giảng viên chỉ cần giảng những nội dung giới hạn đã trình bày trong tài liệu, không nên mở rộng quá xa để trùng lặp với những nội dung trong học phần kế toán tài chính nâng cao.
2. Phần lý thuyết được trình bày trong 2 phần: Phần chính và phần phụ lục. Phần chính trình bày các vấn đề theo nội dung kinh tế vốn có của nó. Để có thể thực hành kế toán Việt Nam, giảng viên phải hướng dẫn sinh viên tìm hiểu chế độ kế toán Việt Nam. Cho phép sinh viên được sử dụng Hệ thống tài khoản kế toán và mẫu biểu Báo cáo tài chính do Nhà nước ban hành trong quá trình học tập, kiểm tra, thi kết thúc học phần.
3. Giảng viên cần gợi ý và hướng dẫn cho sinh viên khi thảo luận các tình huống trong mỗi chương.

Đối với Sinh viên

Khi sử dụng sách này cần chú ý các vấn đề sau đây:

1. Những nội dung trình bày trong sách là những nội dung cơ bản nhất của môn học Kế toán tài chính, do đó sinh viên cần phải hiểu và nhận thức đầy đủ về chúng để có cơ sở học phần Kế toán tài chính nâng cao.
2. Những nội dung trình bày trong phần phụ lục, tình huống là để giúp sinh viên có hiểu biết thêm về chế độ kế toán hiện hành, vận dụng lý thuyết đã học vào thực tiễn.
3. Phần khái niệm - thuật ngữ giúp sinh viên tra cứu nhanh, hiểu được điểm cốt lõi của đối tượng nghiên cứu.
4. Phần tình huống là phần thực hành tương đối khó, do đó sinh viên cần làm dưới sự hướng dẫn của Giảng viên.
5. Riêng phần câu hỏi trắc nghiệm sinh viên được làm trực tiếp trên **website trắc nghiệm online** do Bộ môn xây dựng - có đáp án tham chiếu và **tích lũy điểm quá trình cho môn học**.

Nguồn tài liệu tham khảo để viết giáo trình Kế toán tài chính bao gồm:

- Các giáo trình của các nước tiên tiến (ấn bản toàn cầu)
- Luật Kế toán, Hệ thống chuẩn mực kế toán Việt Nam, thông tư hướng dẫn các chuẩn mực.
- Chế độ kế toán doanh nghiệp (Thông tư 200/2014/TT-BTC ngày 22/12/2014).
- Văn bản của các ngành khác về những quy định có liên quan đến công tác của kế toán.

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

VAS	Chuẩn mực kế toán Việt Nam
TSCĐ	Tài sản cố định
XDCB	Xây dựng cơ bản
GTGT	Giá trị gia tăng
HĐ	Hóa đơn
CKTT	Chiết khấu thanh toán
CKTM	Chiết khấu thương mại
TK	Tài khoản
BHXH	Bảo hiểm xã hội
BHYT	Bảo hiểm y tế
KPCĐ	Kinh phí công đoàn
SXKD	Sản xuất kinh doanh
PXSX	Phân xưởng sản xuất
QLDN	Quản lý doanh nghiệp

